

Ali morda ni tak kmet srečen, kateri s svojo družino na svojem posestvu stanuje, ter svoj kruh je? Tudi kralji in cesarji kmečki stan visoko spoštujejo. Kitajski cesar je imel lepo navado, da je vsako leto enkrat oral v spodbudo kmečkega stanú. Tudi rajni naš cesar Jožef II. je enkrat na Moravskem polju oral.

V prvih časih seveda še ni bilo tako, kakor današnji dan, ko še kmet ni imel lastnine ali svojega. Zraven tega pa še je bila takrat na zemljišču, katero mu je bilo obdelovati, veliko pravic in davkov, kar mu je večinoma vse njegove pridelke požrlo.

In takrat se je kmečki stan pogreznil v revščino in nevednost, iz katere še se do današnjega dne ni mogel do cela izkupati. Meščani so ga začeli sovražiti in črtiti, čeravno so se od njega dobro redili in mastili. V nekaterih deželah še se dandanašnji znajde kmečki stan v sužnosti ter je drugim stanovom pod jarmom.

V začetku tega stoletja so se pri nas vendar kmečkega stanú usmilili, ter mu večinoma njegove prejšnje izvirne pravice podelili. In sedaj si zamore vsak kmet čast in slavo pridobiti, ter svetu pokazati, da je njegov stan res važen in imeniten, kateri nam skrbi za našo vsakdanjo telesno hrano. Kdo pa bi nam prideloval potrebnega kruha, če bi kmeta ne ne bilo? Kdo redil živino, katera nam daje tečnega mesa, tople obleke in še veliko druga?

Zares, ko bi kmečkega stanú ne bilo, bi ne mogli drugi stanovi na svetu obstati. Kmečki stan je torej, smemo reči, podlaga drugim stanovom, ker stavijo drugi stanovi le na kmečki stan svoje zaupanje ter pričakujejo od njega, česar jim je potreba.

Kmečki stan pa ima zares tudi velike dolžnosti, da sebe preredi, ter še za druge skrbi. Največji podpiratelji kmečkega stanú pa so naši č. g. duhovniki. Oni tako rekoč kmečki stan vzbujajo iz prejšnjega spanja k novemu življenju, ter mu varujejo njegove pravice, kar je v njih moči. Dragi slov. kmetovalci, teh se toraj držite in poslušajte njih dobre svete, ker vam dobro želijo. Varujte pa se tistih nemškutarskih kričočev, kateri vas le v svoje zanjke lovijo, ter vas pogubiti želijo. In če se pokaže v kateri slovenski vasi le iskra nemščurstva, skušajte jo koj zadušiti, ker se ogenj, ki že plapola, težko da pogasiti. Vsak kmet ima nalogo na svojem zemljišču pridelovati zrnje in rediti živino. (Konec prih.)

Družba sv. Mohorja.

Prav blizu je čas, ko bodo velečastiti gospodje poverjeniki zapisnike Mohorjevih družnikov za leto 1887 sklenili in družbinemu odboru v Celovec odposlali. Nabira udov se nam-

reč konča z zadnjim dnevom tekočega meseca. Zategadelj vse častite stare ude in rodoljube, ki mislijo na novo pristopiti, prijazno opominjamo in nujno prosimo, naj se podvizajo in letnino svojim poverjenikom oddajo, da bode tem mogoče, svoje vpisovalne pole o pravem času skleniti. Po opravljenem redu (točka 2) se oni, ki se ne da vpisati do konca februarja, ne more več šteti za uda, ampak dobi za poslani denar samo toliko bukev, kakor po bukvarnicah. Zakasneni redno zapisovanje dokaj zavirajo in mnogo več truda prizadevajo. Tudi zamore družba marsikaj prihraniti, ako že do srede marca izvé, v kolikih iztisih da se imajo družbine knjige tiskati.

Med letošnjimi knjigami dobé čestiti družniki jako lepo knjigo, spisano po slavnostnem gosp. katehetu A. Kržiču v Ljubljani, ki ima naslov: „Osmero blagrov na svetu“ in obsega 12 tiskanih pol. Nadejamo se, da bode to dovršeno delo vsem udom dobro došlo. To knjigo bo družba dala trdo v prt vezati za one ude, ki letnini dodajo 40 kr. veznine.

Dobro znamenje in lep dokaz, kako je družba Slovincem priljubljena je to, da se je celó v daljnih krajih, v Ameriki, spominjajo. Nedavno je družbin odbor z veseljem prejel lepo število novih udov, namreč 40 samo iz dveh krajev države Minesota, po č. g. Matiji Bilbanu. Bog daj, da bi se število družnikov pomnožilo tudi letos!

Dopisi.

Iz Lehna na Pohorju. (Šola in krajni šolski svet.) Dozdaj z oštarijo pod eno streho združena šola v Lehnem ima 120 šolo obiskajočih otrok. Mislimo, da je že skoraj vsak občan videl ali slišal, da je šolska izba za gori imenovano število otrok premajhna in ker je zelo nizka in vlažna, za šolo nesposobna. Pa žalibog, malo je takih zdravomislečih občanov, kateri so te napake tudi spoznali, temveč razsrdijo se, ako slišijo, da se bode nov šolski hram stavil. Večina občanov živi v mislih, da se jim bo posrečilo, to zelo potrebno šolo iztrebiti, ker pravijo oni, prišle bodo druge postave, hude vojske, strašna bolezen itd. in zmanjkalo bode otrok. O, vi nespametni! Vi mislite, te nesreče bodo samo nedolžne otroke zadele in vi boste ostali? Vi pričakujete postav, katere bodo šle rakovo pot in rekle: Šole proč? In ta nespametna misel vas je tako zmotila, da ste proti stavljenju šole in da so vam vsi šolski prijatelji trn v peti in jih, akoravno nekatere veliko večji šolski stroški zadenejo kakor vas, sovražite? Ne bodite taki, bodite složni! Sloga jači, nesloga tlači. Ali ni najemnina, katero za najeti hram plačujete, zavržen denar, ako zidanje od leta do leta pre-

lagate? Zidati se bo moralo, ker to tirja postava in višje oblasti, ne pa, kakor nekateri pravijo, predsednik krajnega šolsk. sveta in nadučitelj. N. pr. vi bi plačevali 50 let najemnino in to je skupaj 6000 gld. in šolsko poslopje še zmiraj ni vaše. Ali ni te vsote škoda, s katero bi si lahko novo šolo stavili? Drugi vzrok, da se zidanje naše šole tako odлага, je ta, da je večina občinskih odbornikov v St. Lovrenc in v Ribnico vsolana, za tega del lahko proté, ker naše šole ne potrebujejo. Pa to ni prav! Če postava reče: To se mora storiti in obč. odborniki se temu opirajo, kaj se bo ljudstvo iz tega učilo, kakor postavam nepokorno biti. Obč. odborniki morajo svojim soobčanom le lep izgled biti. Iz tega se razvidi, da se je zaradi šole Lehno sovraštvo občanov pomnožilo. Večini udov kraj. šolskega sveta, pa ne vsem, g. Pavel Pajtlar-ju in pa posebno slav. okraj. šolsk. svetu se imamo zahvaliti, da so naši sovražniki tako hitro obnemagali in da smo z zidanjem naše šole na papirju sedaj tako daleč prišli, da se bode v kratkem zidanje šole razpisalo. Pa za denar se še bo peklo! Kar denar zadene, smo zelo v velikih stiskah in zadregah. Kakor drugod, je tudi tukaj mnogo takih, kateri svoje slovenske matere več poznati nočejo, ampak v tujo kožo silijo in v tuj rog trobijo. A žalibog, tudi v kraj. šolskem svetu imamo dva uda, katerima je slovenščina smet v očesu, akoravno je eden le na slovenskih tleh obogatel in ni nemškega jezika toliko zmožen, da bi si v sili kruha izprositi zamogel. Kaj pa tirjajo ti možje od nas? Nič druga, kakor da moramo nemški šulverein za podporo k zidanju šole prositi. Ker smo jim pa to za vselej in pod vsakim podgojem zavrgli, začeli so vsolane občane proti nam ščiti, hočejo nas prisiliti, da tisto vsoto, katero si oni od šulvereina dobiti upajo, iz svojih žepov dostaviti moramo. Pa hvala Bogu ne bojimo se jih, gre naj ravno ali krivo. Nismo še celo zapuščeni, ker našo stvar podpirajo močni slovenski stebri in dokler bojo ti stebri stali, ni strahu, ker veliko zaupanje imamo, da jih bo čem dalje, tem več in zgnila bo pajčina med njimi, v katero se le kaka omočena muha vjame.

Iz Rogatca. (Odgovor.) V štv. 5 od 3. febr. t. l. je priobčil „Slov. Gosp.“ dopis z Donačke gore, s katerim me dopisnik brez uzroka in brez vse potrebe napada in se pritožuje, da sem zahteval svoto od 137 gld. 50 kr. pri seji 6. nov. l. l. za učiteljevo stanovanje. Do lanskega leta sem občini nad 300 gld. ne le prihranil, ampak daroval, ko sem bil z luknjico, mesto postavnega stanovanja zadovoljen, in morda bi bil še zanaprej, ko bi me ne bil prvi obč. svetovalec g. Mikuš s par zavezniki za hrbtom in pismeno nadlegoval in dražil.

Akoravno nima obč. odbor pri šoli besedice govoriti, ampak le kraj. šol. svet, vendar pa je obč. trojica za me stanovanje v najem vzela, ter pogodbo podpisala, ne zmenec se, če je zdravo ali postavno. Hotel sem v začetku v miru in z lepa s kr. šol. svetom poravnati ter sem udom kr. šol. sveta postave prečital, a g. Mikuš s svojim adjutantom ni hotel dovoliti, rekoč: „To vse ni za nič in ne bo dolgo“; radi tega sem uradno in po postavnjej poti naznanil, da stanovanje zapustim, temu pa sta se g. Mikuš in Kodrič debelo smejala. Za leto 1885/6 je kr. šol. svet vzel v prevdarek za učiteljevo stanovanje 137 gld. 50 kr. Zoper prevdarek, kakor zoper odškodnino za učiteljevo stanovanje je obč. odbor ugovor vložil in v tistem rekurzu me je obč. pisar K. pri dež. odboru in okr. šol. svetu dolžil, da sem jaz sam prevdarek sestavil brez dovoljenja kr. šol. sveta, a sejni zapisnik je resnico odgovoril. Obč. ugovor je okr. šol. svet z odlokom 12. febr. 1886, št. 34 zavrgel, prevdarek potrdil ter meni odškodnino za stanovanje priznal. Ali misli dopisnik samo za leto 1885/6 in za naprej ne? Dalje mi očita, da sem rekel, da je svota od 44 gld. za stanovanje sekvestrirana. To ni resnica. Rekel sem, da bo kr. šol. svet primoran sekvestrirati obč. doklade Donačke gore, ker mi je sam blagajnik kr. šol. sveta, g. S. Korez rekel, da mu je obč. blagajnik g. Mikuš za šol. leto 1885/6 v denarju samo 10 gld. izročil. Očita tudi, da sem hotel jaz 44 gld. za se obdržati, to tudi ni res. Načelnik kr. šol. sveta me je pooblastil in pobotnici podpisal, da naj svoto od 44 gld. 94 kr. potegnem ter 12 gld. 71 kr. za-nj pridržim, ker mu kr. šol. svet uže 3 leta dolžuje (kar kaže sejni zapisnik od leta 1885), ostanek pa g. Korezu izročim. Nekega dne pride K. po denar, a ni hotel načelnikovega dolga pripoznati, in na to mu odvrnem: Jaz sem za svoto 44 gld. 94 kr. odgovoren, ako pa načelnik dovoli, prinesite pismeno potrdilo ali naj pride sam z Vami in jaz Vam denar izročim. V kratkem potem pripelje Korez načelnika s seboj, a načelnik mu reče: Plačaj moj dolg in ostanek vzemi! G. Korez ni bil s tem zadovoljen, ter je šel. Čez teden dni prinese pa k meni zopet nek list obč. urada s podpisom Cajzek in Kores. Na to mu odvrnem, da občina nima pravice do šolskega denarja. Ker ni hotel Korez svote razen odbitega dolga sprejeti, sem z načelnikovim dovoljenjem učila naročil v znesku nad 30 gld., kar svedočijo računi. Očita mi dopisnik, da mi je Lechner gostilno prepovedal, to ni res. To pa lahko trdi, ker Lechner več ne živi, a vdova še živi, katera lahko dokaže, da sem vedno v največji slogi z Lechnerjem živel in še celo 15 mesecev pri njem stanoval. L. me je le prosil, da naj ne dohajam k istej mizi, pri katerej je sedel človek, ki me je proti

drugim obrekoval, da sem jaz dopisovalec „Südost. Post“. Očita mi, da sem se hlinil. Komu uže? Sem li dohajal v Tlake k magnatu ali v Črmožiše k baronu? Krivi me tudi, da jaz ljudi obiram; bil sem prisiljen nekatere hudobneže sodnji naznaniti, da jih je nekoliko spokorila zbog obrekovanja. Naj mi tudi dopisnik dokaže, da sem jaz zoper volitev rekuriral ali pa komu svetoval. Tudi slabo odgojo izročene mi mladine očita. Tega Vi soditi ne morete, ker niste strokovnjak, ampak drugi. To dopisnik najbolje vé od svojih dveh sinov, katera res nobenega ne pozdravita, še učitelja ne, ampak glavo pobesita kot solnčnica. Sta se pri meni to učila? Isto tako naj dokaže, kedaj in komu sem nemške frajmavarske knjige razdelil in sploh katero nemško razen učnih.*)

Klanjšček, učitelj.

Od Sv. Lorenca na kor. žel. (Vabilo.)
Občinski odbor pri sv. Lovrencu v puščavi si je na vso moč prizadeval, da bi zabranil zborovanje tukajšnjega bralnega društva. Pa višje oblastvo je vse dotične sklepe ovrгло in bral. društvu naznanilo, da sme zborovati, kadarkoli hoče in je tudi krčmarju g. Andreju Pernatu dovolilo, da sme čez postavno uro točiti. Vsled tega bode društvo zborovalo v nedeljo dne 20. febr. t. l. po sledečem vzporedju: 1. Ouver-tura k operi „Conte St. Bonifacio“. 2. Govor. 3. Senčica iz opere „Dinorah“. 4. Poročilo taj-nikovo. 5. „Don Cesar“ Potpourri. 6. Bob iz Kranja, šaloigra s petjem. 7. Prosta zabava s petjem in plesom Svira vojaška godba 47. peš-polka. Vstopnina za osebo 50 kr.; začetek o 3. uri popoldne. Ker ni bilo mogoče vsem po-sameznim rodoljubom poslati vabila, zato jih tukaj prav uljudno prosimo, da nas kolikor mogoče v obilnem številu počastijo, da tako visokim gospodom, ki sedijo, sklepajo in kimajo v občinskem odboru, pokažemo, da nas s svo-jim brezobzirnim ravnanjem vendar niso v kozji rog vgnali.

Odbor „kmet. bral. društva“
pri sv. Lovrencu pri kor. železnici.

Iz Kotmirske okolice na Koroškem.
(Naša šolska postava in nje nasprot-niki.) Ne le pri vas doli na Štajarskem, tudi mi Korošci imamo križe s sedanjo šolsko po-stavo. Posebno pa za naše gorjanske kraje ni osemletna, nemška in liberalna šola. Posebno ubogi starši, katerih v naši okolici ni majhno število, ter še sami sebe težko preživijo, so primorani otroke celih osem let doma imeti in jih v šolo pošiljati, ker jih v službo nihče ne vzame. Ti se potem še po vrhu namesto dela navadijo postopanja, in ko tak otrok enkrat v službo stopi, ne zna nobenega dela, in je za

nadlego sebi in kmetu. Kaj pa je potem z nemško šolo? Saj vsak lahko spozna, kaj trpijo mali otroci, ako se jim že v tako mladih letih ubija nemščina v glavo, akoravno še svoje slo-venščine ne zastopijo dobro. Kaj bo tak šest-leten otrok družega poznal, ko same tiste reči, ki jih vsak dan okoli sebe vidi? Je pa dosti drugih reči na svetu, ki jih ne pozna, in tudi o takih mora kaj slišati, da bo kaj vedel. Da mu bo pa kaj v glavo šlo, povedati se mu mora vse v maternem jeziku, katerega vsaj toliko zna, kolikor se more od takega otroka prič-a-kovati. Zato smo napravili po vseh slovenskih župnijah prošnje na državni zbor, za šestletne, slovenske šole. V njih naj še bo nemški jezik v 4—5 letu učni predmet. Nje je veliko šte-vilo posestnikov podpisalo, ali žalibog jih je še nekaj takih, od slovenskih mater rojenih posili-nemcev, da jim to ni po volji in le-ti so tudi skovali protipróšnje, naj bi ostalo vse pri starem. Taki so podobni nekdanjim turškim janičarjem, ki so bili tudi katoliških Slovencev sinovi ali Turki so jih pri nas naropali, jih v svoji veri podučili, in ti so prišli ropat in mo-rit svoje nekdanje brate in roditelje. Kdaj bo prišel čas, ko se bomo vsi združeni potegnili za pravice, katere so nam vsem potrebne?

Od Sv. Ane v Slov. goricah. (Lurška pesen.) Zares milo se mi stori, ako slišim prelepo pesen „Zdrava Marija“ o lurški Materi božji. Srce mi veselja utriplje v cerkvi, kjer jo lepo zapojó. Upam, da ni župnije, kamor bi ona že ne bila prodrla. Tudi pri sv. Ani so jo že začeli krožiti, in mislim sem si pri tem: O da bi tudi v našo preljubno župnijo hotela lurška Mati božja priti v svoji podobi. Moje, in upam tudi drugih želje se bodo spolnile. Vrli kmet v Šicah g. Ivan Rokavec že ima v to svrho postavljeno lepo kapelico, za katero je naročil pri našem znanem, slovenskem mojstru g. Lavo-slavu Perku pri sv. Trojici prelepo podobo lurške Marije. Ta novica veseli vse prave čestilce lurške Marije pri nas. Zatorej le zanaprej še prepevajmo lepo pesen! Dobiva se v Cirilovi tiskarni, iztis velja eden krajcar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Za „črno vojsko“ bode nam še lesos treba nad 12 milijonov šteti ter je predlog gledé nje že v državnem zboru, pred delegaciji pa pride nov predlog na kakih 25 do 30 milijonov za skupno vojsko. — Predlog dr. Foreggerja gledé nove tiskovne postave ima sedaj posebni odsek poslancev v razpravi, iz-med naših poslancev je v tem odseku g. dr. Gregorec. Kaj prida pa menda ni ta načrt dr. Foreggerja, kajti nihče ga ne sodi dobro. — Nemški klub je razdjan; 17 poslancev mu je obrnilo hrbet ter si namerava nov, strogo

*) Zvesti svoji obljubi dali smo g. učitelju prostor za odgovor in sedaj menimo, da ne bode težko bralcem iz-poznati, kje je resnica. Ured.